

Pluriformiteit in praktijk

Door: M.R. Vermeer

De afgelopen jaren zijn De Gereformeerde Kerken (hersteld) veranderd. Op deze website willen wij op gepaste momenten bij deze ontwikkelingen stilstaan. Als appel richting hen met wie wij tot voor kort kerkelijk verbonden waren, tegelijk als waarschuwing ook voor onszelf.

In meerdere artikelen op deze website is reeds gewezen op de toegenomen zgn. 'oecumenische gezindheid' van De Gereformeerde Kerken (hersteld).[1] Een recent symptoom van deze 'gezindheid' vormt het voorgaan van DGK-predikanten én GKN-predikanten in de (zelfstandige) Hersteld Gereformeerde Kerk te Spakenburg-Noord. Laten we kort dit besluit van DGK (hersteld), en de gronden van dit besluit, nagaan.

Een opmerkelijke voorzet

Op de classis Zuid-West van De Gereformeerde Kerken (hersteld) van 12 maart 2020 heeft de kerk te Dalfsen instemming gevraagd met zijn besluit om zijn predikant (ds. E. Heres) voor te laten gaan in de 'voortgezette' kerk te Bunschoten-Spakenburg.[2] Dit naar aanleiding van een hulpverzoek wat deze kerk heeft gericht aan de kerk te Dalfsen.

Men kan zich afvragen wat de 'voortgezette' kerk in genoemd vissersdorpje ertoe heeft gebracht om contact te zoeken met uitgerekend déze kerk van het kerkverband DGK (hersteld). Waarom heeft zij niet eerst contact gezocht met het deputaatschap Binnenlandse Betrekkingen van het kerkverband, of anders met de meest nabijgelegen kerk te Amersfoort?[3][4]

Verder is opmerkelijk dat de scheuring in Bunschoten-Spakenburg op 6 maart 2020 tot stand kwam en de kerkenraad van Dalfsen op 12 maart 2020 een instructie heeft geproduceerd met het verzoek tot het voorgaan van zijn predikant bij genoemde 'voortgezette' kerk. Met andere woorden: binnen welgeteld *zes dagen* na de definitieve scheuring is door de kerk te Dalfsen ingestemd met dit

hulpverzoek. De vraag dringt zich op: kan een kerkenraad in zo korte tijd tot een goed en afgewogen oordeel komen?

Overigens werd door een 'comité van verontrusten' in Bunschoten-Spakenburg in januari 2020 nog publiek gemaakt dat een doleantie *binnen de GKv* werd nagestreefd.[5] Een gegeven wat toch had mogen aanzetten tot een deugdelijke toetsing van deze scheuring en haar gronden.

Op welke gronden?

Belangrijker dan de totstandkoming van dit contact is de vraag op welke *gronden* het kerkverband heeft besloten tot uitlening van zijn predikanten aan de 'voortgezette' kerk te Bunschoten-Spakenburg.

Inmiddels heeft namelijk niet alleen de classis Zuid-West ingestemd met het voorstel van de kerk te Dalfsen, maar heeft ook het kerkverband als geheel besloten dat DGK-predikanten kunnen voorgaan in genoemde kerk.[6] Nog voordat er zelfs maar één gesprek is geweest tussen (een deputaatschap van) het kerkverband en deze kerk, laat staan een kerkrechtelijk besluit is genomen door een meerdere vergadering van het kerkverband inzake de verhouding tot de 'herstelde' kerk te Bunschoten-Spakenburg.

Het verslag van de classis Zuid-West biedt enig inzicht in de gronden waarop DGK (hersteld) dit besluit hebben genomen. In vage termen wordt één en ander opgesomd: "... dat het belangrijk is dat het hier om een gemeente gaat die vanuit principiële moeite breekt met de GKV", ook dat het om een gemeente gaat "...met wie wij zeer verwant zijn". Daarnaast zou van de betreffende predikant (ds. Wiersma) gelden: "Ds. Wiersma gaat sinds kort niet meer voor in de GKV kerken, omdat de kerkenraad van de GKV heeft vastgesteld dat ds. Wiersma zich metterdaad onttrokken heeft." [7]

Hersteld, maar waarvan?

Om met dit laatste te beginnen: deze informatie lijkt onjuist, want nog op zondag 28 juni 2020 is ds. Wiersma voorgegaan in de GKv te Urk en op zondag 5 juli 2020 in de CGK te Nieuw-Vennep (een kerkverband met nauwe banden met de GKv). Een gegeven wat overigens ook de vraag oproept hoe de 'herstelde' kerk te

Bunschoten-Spakenburg (en zijn predikant) de kerk ziet naar art. 27-32 NGB.

Ook blijft onduidelijk in hoeverre de 'herstelde' kerk te Bunschoten-Spakenburg echt heeft gebroken met besluiten en praktijken van de GKv. In de erediensten is vooralsnog gebruik gemaakt van de Nieuwe Bijbelvertaling (NBV), nog onduidelijk is hoe men denkt over het 'oude' nieuwe Liedboek (een grond voor de Vrijmaking van 2003).

Een plaatselijk 'comité van verontrusten' noemt in een 'Verklaring' een aantal bezwaren tegen onschriftuurlijk handelen van de kerkenraad ter plaatse. Als belangrijkste gronden voor 'voortzetting' (de term 'vrijmaking' lijkt niet te worden gebruikt) worden genoemd de kerkenraadsbesluiten inzake contact met de Nederlands Gereformeerde Kerk en de ontwikkelingen rond 'de vrouw in het ambt', alsmede een verbod voor ds. Wiersma om tegen deze ontwikkelingen te preken. Als *symptomen* (!) van kerkelijk verval worden vervolgens allerlei zaken opgesomd zoals 'onvoldoende weerstand tegen evangelische tendenzen'. Toch lijkt men hier vooral plaatselijke ontwikkelingen op het oog te hebben, terwijl er toch vanaf de jaren '90 vele GKv-synodebesluiten zijn die afwijzing verdienen. Synodebesluiten die door deze kerk te Bunschoten-Spakenburg inmiddels zijn geratificeerd of in ieder geval geaccepteerd.

Nu willen we graag aannemen dat de 'herstelde' kerk te Bunschoten-Spakenburg oprecht gereformeerd wil blijven. Een *kerkelijke* handelwijze van de kant van DGK (hersteld), met een duidelijke *toetsing* naar Schrift, belijdenis en kerkorde, kunnen we hierin echter niet ontdekken.

DGK én GKN

Veelzeggend is ook dat DGK- én GKN-predikanten 'gelijkwaardig' voorgaan in de 'hersteld' gereformeerde kerk te Bunschoten-Spakenburg. Praktisch is van enig onderscheid tussen DGK (hersteld) en de GKN, en van een vraag naar de wettigheid van deze kerkformaties, geen sprake meer. Het lijkt erop dat een enkeling binnen DGK (hersteld) nog wil doen voorkomen dat de herkenning van de GKN als 'ware kerk' door DGK (hersteld) nog geen daadwerkelijke kerkelijke eenheid (incl. kanselruil) inhoudt, en het besluit tot herkenning daarom 'nog' zo erg niet is. Laat deze volledige kerkelijke eenheid formeel inderdaad nog één (kleine) stap verder zijn, onmiskenbaar is toch dat de 'herstelde' kerk in

Bunschoten-Spakenburg geen onderscheid ziet tussen 'ware kerk A' en 'ware kerk B'.

Een veranderd kerkverband

In het verleden is door het kerkverband DGK (hersteld) toch anders gesproken en gehandeld richting voorgangers en kerken die zich na de Vrijmaking van 2003 losmaakten van de GKv. In het kerkblad De Bazuin is bijvoorbeeld onbekrompen geweest op het belang van (erkenning van) de Vrijmaking van 2003:

“We kunnen de waardering van 2003 niet maar “blauw-blauw” laten. Dat is niet recht. We kunnen wel samen, zonder elkaar te veroordelen met “te vroeg” of “te laat” dankbaar uitspreken dat zowel de vrijmaking van 2003 als de vrijmakingen van 2009 en 2010 het werk van de Here zijn. *Dát is de schriftuurlijke basis om verder te gaan*” (cursivering MV).[8]

Toen de Gereformeerde Kerk (dolerend) te Dalfsen zo'n tien jaar geleden ook 'hulp' vroeg, in de vorm van een binnenlandse zusterkerkrelatie naar analogie van art. 47 KO (wat handelt over *buitenlandse* zusterkerkrelaties), is op de GS Hasselt 2010/2011 terecht opgemerkt dat “[h]et gaat om eenheid uitkomend in leer en leven en daar behoren we ons van te vergewissen.”[9] De synode benoemde vervolgens uitdrukkelijk het belang van zorgvuldige toetsing in de contacten met deze 'dolerende' kerk:

“Het blijft een geboden taak van zorgvuldigheid om elkaar te bevragen op de kenmerken van de ware kerk (art. 29 NGB).”[10]

Een zorgvuldigheid die in 'DGK nieuwe stijl' ten enenmale wordt gemist.

[1] Zie bijv. de brochure 'Echt katholiek?' op deze website: <https://semper-reformanda.nl/wp-content/uploads/2020/05/Echt-katholiek.pdf>.

[2] De 'afsplitsing' van de Gereformeerde Kerk vrijgemaakt te Bunschoten-Spakenburg noemde zich aanvankelijk 'Gereformeerde Kerk (vrijgemaakt) (voortgezet)', om juridische redenen noemt zij zich nu 'Hersteld Gereformeerde Kerk'.

[3] Het deputaatschap Binnenlandse Betrekkingen [voluit: Deputaten

Adresvoering, Contacten Overheid en Binnenlandse Betrekkingen (deputaten ACOBB)] heeft als instructie: “Zij zullen ontwikkelingen in andere kerkverbanden nauwlettend volgen. Zij zullen, wanneer zich tekenen voordoen, waaruit blijkt dat er sprake is van trouw aan Schrift en belijdenis (drie formulieren van enigheid) en samenleven volgens de Gereformeerde Kerkorde, daartoe oriënterende gesprekken houden met een gemeente of kerkverband om zich over deze tekenen te laten informeren” (Acta GS Lansingerland 2017/2018, art. I.07, lid 13).

[4] Het deputaatschap Binnenlandse Betrekking heeft ook als instructie: “Zij zullen enkele of gegroepeerde al dan niet reeds vrijgemaakte verontruste kerkleden van de GKv of andere kerkgenootschappen verwijzen naar de kerkenraad van de dichtstbijzijnde kerk” (Acta GS Lansingerland 2017/2018, art. I.07, lid 15).

[5] Reformatisch Dagblad 9 januari 2020.

[6] Aldus deze kerk in haar Nieuwsbrief nr. 20 (bron: <https://www.hgk-bs.nl/nieuwsbladen/nieuwsblad-20>).

[7] Kort Verslag van de classis Zuid-West van 11 juni 2020 (bron: https://gereformeerde-kerken-hersteld.nl/files/20_06_11_KortVerslag_classis_ZW.pdf).

[8] S. de Marie en T.L. Bruinius, ‘Eenheid of twist? Een reactie op ds. Hoogendoorn’, *Gereformeerd Kerkblad De Bazuin*, jrg. 5, nr. 6 (bron : <http://www.gereformeerdkerkbladdebazuin.nl/artikel/827>).

[9] Acta GS Hasselt 2010/2011, p. 77.

[10] Acta GS Hasselt 2010/2011, art. 4.11 (besluit 3, gronden 3).

Systematische bouw door de chaos van de zonden

Onderstaande Schriftoverdenking is van de hand van dr. M.B. van 't Veer (1904-1944).[1]

En zij probeerden Hem te grijpen, maar zij waren bevreesd voor de menigten, omdat die Hem voor een profeet hielden.” ~ Matth. 21:46

Jezus Christus werkt nu wel heel sterk naar het einde.

Zijn werken lopen geheel samen met het werken van Zijn Vader. Wanneer de Vader straks aan Satan ‘zijn uur’ zal geven, en de macht van de duisternis zal doen woeden, dan is ook Christus klaar met Zijn werk. Dan werkt Hij *met de Vader mee* naar het einde.

Er is volkomen harmonie. Zodat men zeggen kan, dat *God* Hem brengt naar het stervensmoment, als ook, dat *Hij zelf heenwerkt* naar Zijn doodsdag en *over zich brengen* laat de smarten van de dood. Maar diezelfde actieve kracht, die naar het sterven *toewerkt, houdt* ook de vijanden *tegen*, en verschuift dat uur zolang Hij met Zijn dagtaak niet is klaar gekomen.

Zo zullen alle dingen komen *precies* op hun tijd!

God doet de uren samenvallen

Christus werkt Zelf aan op Zijn einde.

Daarvan is dit hoofdstuk vol. 't Is vol van actie, die alleen reactie kan opwekken. De intocht in Jeruzalem en die juichende scharen! En verder: de weg-geseling van de wisselaars in de tempel! De Nazarener, die eerst Zijn koninklijk *ambt* voor aller oog manifesteerde, zal zijn koninklijke *macht* doen gelden zelfs op hun *eigen* terrein: de tempel.

En ten laatste was er bij gekomen de *woordbediening* van Christus. Die gelijkenis over de twee zonen (vs. 28-32) en die gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard, die door de Zoon te doden (dus door *geweld*), de erfenis van de wijngaard willen verkrijgen (die alleen door *recht* te ontvangen is: *erfenis*). En de *toepassing* daarop hebben ze verstaan: die weggeworpen steen, die tot hoeksteen is geworden.

En de *oordeelsaankondiging* hebben ze begrepen: “het Koninkrijk zal van uw genomen worden en aan een volk gegeven dat de vruchten ervan voortbrengt” (vs. 43). Ja, “zij begrepen dat Hij over hen sprak” (vs. 45). En zij, die de wet van de *plaatsvervanging* de hoogste wijsheid vonden in de mond van Kajafas (Joh. 12:50) en toen hebben geapplaudisseerd; *zij* knersen nu de tanden, nu Christus ook over hen de *wet van de plaatsvervanging* naar-het-oordeel bekend maakt; in uw plaats een *ander* volk, dat zijn vruchten voortbrengt!

En al deze dingen waren voor de Christus stappen naar het kruis.

Hij kon, Hij wilde, Hij mocht niet meer ontwijken! “Zijn uur” nadert! En “Zijn uur” is “Gods uur”! En dat zal tevens zijn het “uur van Satan” en de macht van de duisternis. Nu God de “uren” doet samenvallen, zou Hij ze dan willen ontwijken?

Drieërlei drijving

Nu komt er perspectief in deze tekst: en zij probeerden Hem te grijpen, maar zij waren bevreesd voor de menigten. Er zijn *twee dingen*: de vijanden, die Hem willen doden, en de macht van de weerhouding waardoor Hij nog werken kan. En in beide is een werking van de Boze, die door het over-wicht van Christus zijn eigen werk in evenwicht moet houden, voor hem tot pijn, en voor Christus tot tijds-verlening voor Zijn nog te verrichten ambtswerk.

Wat is hier een wondere chaos van zonde. Elk deel van de zin laat een actie van Satan zien, die bij samenwerking van al zijn door hem ontketende krachten, alleen maar de pijn van de zelfvertering smaken kan.

Daar zijn leidlieden, die aanspannen op Christus' dood. Ze willen Hem vangen!

Dat is de vrucht van Christus' woordbediening en resultaat van Satans toepassing. Met andere woorden, de vrucht van Christus' prediking was *verharding*. En de verharding drijft hen tot het “*proberen* Hem te grijpen”. Hier is triomf van de Boze. Hij weet de *rechtsvraag* weg te werken voor het oog van de legitieme ambtsdragers bij de gratie Gods, en de *machtsvraag* tot alleenheerschappij te brengen. Zij willen hem *grijpen* – dat is het *recht van de sterkste*, dat niet meer vraagt naar de *sterkte van het recht*!

Want heel de vraag naar Christus' *recht* is verdonkerd en die andere vraag: wie

de meest *macht* zal blijken te bezitten, vooral tegenover de menigte, wordt alleen nog gesteld. Zo komt bij de eerste zonde een tweede! Zij willen Hem grijpen, maar zij doen het niet uit vrees voor de menigte. Maar daarmee *verkrachten zij hun ambt*. Want ze hebben *ambtelijk* te handelen met Christus, dat is ze moeten om *Gods wil* iets met Hem doen. En *uit naam van God!* En dat *voor het oog van de kudde*, waarover zij herder zijn. Want Christus is één van beiden: Hij is *de Messias*, maar dan moeten zij *als ambtsdragers* dit erkennen; of Hij is *het niet*, dus een Godslasteraar, maar dan is elke dag, dat zij Christus langer laten misleiden, een aanklacht tegen hun ambtsbediening en een vergrijp aan de ziel van het volk, dat zij weiden moeten.

Maar de *herders vrezen de menigte*. De rollen zijn omgekeerd! Als de herders zich emanciperen van de Herder, hoe zullen zij anders kunnen verwachten dan dat de schapen de binding aan hen niet meer behouden? Als zij hun *ambtsrechten* inruilen voor de vraag naar het recht van de sterkste, wat zal de schapen verhinderen dezelfde *machtsvraag* aan de orde te stellen tegenover hun herders? Nu dan, *de chaos van zonde opent zich hier*. Er is een drijving van Satan in de Sanhedristen om Christus te grijpen en te doden. Zou Satan niet begeren *vandaag* zijn slag te slaan?

Er is een tweede drijving van Satan geweest, die de legitieme herders tot valse herders heeft gemaakt; die de van God gewilde verhouding heeft scheef getrokken: de *verkrachting van het ambt* en daarmee *vergrijp aan* en *misleiding van* de zielen. Is dat niet van Satan? Dit, dat de schapen niet meer de herder 'vrezen', maar de herders de schapen?

En toch, deze tweede drijving verhindert de eerste tot haar begerde doel te komen.

De openbaring van de tweede zondemacht (vrezende herders tegenover de schapen) moet de volgroeiing van de eerste zondemacht (*vandaag* Jezus grijpen en doden!) remmen!

Zeker, we weten het: Satan *wordt* gebonden!

Maar is dat niet zijn snijdende pijn, dat het zijn lot is *zich zelf* te binden?

Zeker, we weten het, Gods macht verstoort zijn werken.

Maar is dat niet zijn 'tragiek', dat hij alleen maar *zijn eigen werk* verstoren kan?

Hij spant strikken, en kan er steeds slechts zelf in verstrikken!

Is hij niet de grootste destructor, de verwoester, ook voor eigen bouw en eigen bestaan? *Nooit* tot *systematische opbouw* te kunnen komen; nooit de chaos van zonden te kunnen samen voegen tot een *kosmos* (een mooi en heilig sieraad), *dat* is zijn kwellend oordeel tot in eeuwigheid!

Ja, zijn uur moet hem *gegeven* worden! *Gegeven* van God!

Want er is nog een *derde factor*! Er was ook een *drijving van Satan in de menigte*.

Deze wordt hierin openbaar, dat ze Hem allen hielden *voor een profeet*!

Alweer een triomf van Satan. – Smart voor Christus!

Zo-even hebben ze Christus nog als *de Zoon van David* Messiaanse waardigheid gegeven. Maar Satan heeft de menigte weer haastig teruggewerkt tot de bekentenis van “een profeet”. Maar dan een profeet met een kleine letter en het onbepaalde lidwoord er voor!

Dus Jezus is niets bijzonders! Staat hoogstens in de rij van de profeten “als één onder velen”. Zo dan is het een triomf van Satan, als de menigte Jezus als een profeet wil aanmerken.

Het “Messiaanse” is wel grondig weggewerkt.

Ook dit vertroebelt de chaos van de zonde te meer. Want de *drijving van Satan in de menigte* remt de *drijving van Satan in de leidslieden*. Satan drijft Christus naar het kruis, en toch moet deze zelfde Satan in zijn *drijving* mede verhinderen, dat het kruis ook maar een ogenblik te vroeg zal komen.

Christus bouwt door de chaos van de zonden

Zie nu op Hem, die door de chaos van zonden niet verhinderd wordt zijn lijdenstempel heerlijk te bouwen. Door al deze kromme wegen baant Hij Zijn rechte weg!

Maar het is *Zijn lijdenstempel*, die Hij bouwt! Het wondt en snerpt van alle kant. Leidslieden, die niet meer kunnen onderscheiden en zich verharderen, hun ambt verkrachten, door alleen nog te stellen de vraag naar macht en invloed. Herders,

die hun mandaat vragen van de schapen en hen alleen “weiden” willen in “grazige” weiden van de lust van de schapen en hun herdersstaf opheffen bij de gratie van de “blatende” kudde. En dat alles vermengd met het *verduisterd verstand* van het *volk van de Heere*, dat niet verder kan komen dan: Hij is een profeet.

En wat het lijden onnoemelijk verhoogt is dit: deze miskenning van de menigte (hij is een profeet!) moet Hij gehoorzaam gebruiken om Zijn kruis te verschuiven tot de dag, waarop de Heere aan Satan zijn uur zal geven in samenwerking van leidlieden en volk. En in dat alles mag Hij niet spreken: *non tali auxilio, niet* door zulk een hulp. Hij zal, integendeel, door dit alles moeten bouwen de ene tempel. Wel zijn lijdenstempel, maar dan toch het heiligdom van God.

En Christus gebruikt die zondechaos. En maakt het alles heerlijk! Hij aanvaardt de drijving naar de dood: ze zoeken Hem te grijpen; 't is goed ze *mogen* Hem grijpen, maar *heden* niet, *vandaag* nog niet! Want Christus moet nog werken. Nog twee of drie dagen! En Zijn Pascha nog vieren! Laat daarom de Satan de Satan nog uitwerpen, dat is laat daarom de herders vandaag nog vrezen voor de schapen! Een omgekeerde wereld! En dat doet pijn! Grote pijn, voor de goede Herder, de grote Herder! Zo zijn kudde te zien!

Maar laat de herders de schapen nog maar vrezen, - Christus kan en wil hierdoor nog werken. Er komt ruimte voor de volheid van Zijn werk! Hij moet klaar komen! Dus kan het Satans uur nog niet zijn. En dat honend: “Hij is een profeet”, die Satanische miskenning, die smart, zal Hij gehoorzaam aanvaarden en het heerlijk samenvoegen, dat is *alles* gebruiken om Zijn weg recht naar het kruis te plaveien. Hij heeft alle ding wèl gehoorzaam en dus ook heerlijk gemaakt.

Zouden we Hem dan niet loven?

De Here, die zo soeverein Zijn wegen baant, Zijn lijdensweg en doodsweg - zal Hij niet zijn mijn Heer, aan Wie ik mij toevertrouw? Zal Hij, die door de chaotische wirwar van de zonde ‘de kosmos’ bouwen kon, ook niet uit mijn zondeleven kunnen opbouwen het heerlijke leven van de Geest? Wie Hem zo ziet en belijdt, kent het adres, waarheen hij zich wenden kan in alle verbreking en verscheuring en zonde-ellende: Hij zal alle ding heerlijk maken *voor* hen, en daarom ook *in* hen, die *Hem als hun Heere belijden*.

Deze Heiland, Die zó de Satan bedwint, kan en zal mij van de Satan verlossen!

Daarom zal mijn mond en hart Hem loven, Die door de chaos van de zonden niet verhinderd wordt te bouwen naar het gemaakt bestek, het Goddelijk systeem!

[1] Overgenomen en licht gemoderniseerd uit: M.B. van 't Veer, *Het rijke woord* (Goes: Oosterbaan & Le Cointre, z.j.), pp. 113-117. Voor de leesbaarheid zijn ook tussenkopjes toegevoegd.